

JEREMIAS

(Yeremía)

Cori ya Tupana rü Yeremíaxü
naxuneta norü puracüçax

1 ¹Rü nhaa nixí ga Tupanaarü ucuxê ga Yeremíamaxã nüxü yaxuxü. Rü nüma ga Yeremía rü chacherdóte ga Irichía nane nixí. Rü ñane ga Anatógu naxächíü ga Bëyamítanüxüarü naanewa. ²Rü yexguma Amú nane ga Yochía rü marü 13 ga taunecü ãëxgacü yixíxgu ga Yudáanewa, rü nüma ga Tupana rü Yeremíamaxã nidexa. ³Rü yexgumarüxü ta Yeremíamaxã nidexa ga Cori ya Tupana ga yexguma Yochía nane ga Yoachí ãëxgacü ixíxgu ga Yudáanewa. Rü yemaacü namaxã nidexa nhuxmata nai ga Yochía nane ga Yedequía rü 11 ga taunecü yanguxêxã nax ãëxgacü yixíxü ga Yudáanewa. Rü yexguma gumá taunecüarü 5 ga tauemacüwa nanguxgu nixí ga Yerucharéüçüçax ga duüxügü ga to ga nachixüanewa nagagüaxü. ⁴Nüma ga Cori ya Tupana rü chamaxã nidexa rü nhanagürü choxü: ⁵“Rü yexguma taxüta cuxü changoxêëgu rü woetama marü chama cuxü chaxuneta nax choxrü quixíxü. Rü naxüpa nax cubuxü rü chama rü marü

cuxü chayaxu rü nachixüanegüari orearü uruxü cuxü chixíxêxê”, nhanagürü. ⁶Rü yexguma ga chamax rü chanangãxü rü nhachagürü: “Düçax, Pa Corix, Pa Tupanax, chama rü changextüxüxüchi rü tama nüxü chacuçax nax nhuxãcü chidexaxü”, nhachagürü. ⁷Notürü nüma ga Cori ya Tupana rü choxü nhanagürü: “¡Tauxü i nüxü quixuxü nax cungextüxüxü! Rü chanaxwaxe i chama cuxü íchamuxüwa nax cuxüxü. Rü tá nüxü quixu i ngëma chama cuxü chamuxü nax nüxü quixuxü. ⁸¡Rü tauxü i texéxü cumuüxü! Erü chama rü tá chacuxütagu nax cuxü íchapoxüxüçax. Rü chama ya Cori ya Tupana nixí i cumaxã nüxü chixuxü i nhaa chorü ore”, nhanagürü. ⁹Rü nhuxüchi nüma ga Cori ya Tupana rü chauçax ningógü rü nhanagürü choxü: ¹⁰“Rü nhuxmax i chama rü cuxna chanaxã i chorü ore nax ngëmamaxã cuyaxucuxêgüxüçax i ngëma ãëxgacügü rü duüxügü i guxü i nachixüanecüçaxgü. Rü ngëxguma tama naga naxínüegu i ngëma chorü ore i namaxã nüxü quixuxü, rü chama rü choxü nangexma i pora nax chanamuxüçax i norü uanügü

nax nagu napogüexũcax i norü ñanegü rü ñawoxũãxũcax i norü duũxũgü rü ngẽmaãcü iyanaxoxũcax i nachixũanegü. Notürü ngẽma naga ñnüexũ i chorü ore i namaxã nüxũ quixuxũ rü ngẽxgumarüxũ ta choxũ nangexma i pora nax wena ichanachixẽexũ rü chanatachigaxẽexũ”, nhanagürü ga Tupana.

.....

¹³Rü nüma ya Cori rü wena chamaxã nidexa rü choxna naca rü nhanagürü: “¿Taxacü nixi i nüxũ cudauxũ?” nhanagürü. Rü chama rü chanangãxũ rü nhachagürü: “Nüxũ chadau ya wüxi ya buetare ya idocacü rü nõrchiguama baãcuchaũcü i Yudáaru naanewa”, nhacharügü. ¹⁴Rü yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü chamaxã nüxũ nixu rü nhanagürü: “Ngẽma taxũ i guxchaxũ i nõrchiwaama ixügüxũ rü tá nüxna nangu i guxũtãma i duũxũgü i nua Yudáanewa maxẽxũ. ¹⁵Rü chama ya Cori ya Tupana rü aixcuma nüxũ chixu rü tá naxcax changema i guxũma i nachixũanegüarü ãẽxgacügü i nõrchiwaama ngẽxmagüxũ. Rü nua Yudáanewa tá naxi. Rü ngẽma ãẽxgacügü rü Yerucharéũcax íxücuxũgu tá nananu i norü tochicaxũgü napexegu ya yima ñanearü poxeguxũ rü napexegu ya yima náigü ya ñanegü ya Yudáanewa ngẽxmagüne. ¹⁶Rü ngẽma tá nixi i ngẽma poxcu i namaxã chaxueguxũ i ngẽma duũxũgü i chixexũ ügüxũ rü choxna ixĩgachixũ. Erü nüxũ nicuaxũxũgü i ngẽma tupanachicũnãxãgü i to i nachixũanecüãxgü ügüxũ rü ãmare naxcax ínagugü. ¹⁷Rü nhuxmax i

cumax, rü inachi rü cugü naporaxẽxẽ, rü ngẽma duũxũgütanuwa naxü rü namaxã nüxũ yarüxu i ngẽma chama cumaxã nüxũ chixuxũ! ¡Rü taxũ i nüxũ cumuũxũ! Erü ngẽxguma taxũtãma ngẽma cumaxã nüxũ chixuxũãcũma cunaxũxgux, rü chama rü tá ngẽma duũxũgüpexewa cuxũ chamuũxẽxẽ. ¹⁸Rü nhuxmax i chamax, rü pora cuxna chaxã. Rü nhama wüxi ya ñane ya meama ípoxegunerüxũ rü wüxi ya caxta ya férunaxcãxrüxũ, rü nhama poxeguxũ i bróchenaxcãxrüxũ cuxũ chixixẽxẽ nax ngẽmaãcü tama cumuũãcũma cuxunagüxũ i chorü ore napexewa i Yudáanecüãxaru ãẽxgacügü rü chacherdótegü rü guxũma i duũxũgü i Yudáanewa ngẽxmagüxũ. ¹⁹Rü nümagü rü tá cumaxã nanueama, notürü taxũtãma cuxũ narüporamaegü. Erü chama rü tá chacuxũtagu rü cuxna chadau rü cuxũ íchapoũ. Rü chamatama ya Cori ya Tupana nixi i nüxũ chixuxũ i nhaa chorü ore.”

Iraéutanüxũgü rü tama Tupanaga naxĩnue

2 ¹Rü yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü chamaxã nidexa rü nhanagürü: ²“¡Dücax, ngẽma naxü rü namaxã idexa i ngẽma Yerucharéũcãx i duũxũgü! ¡Rü nataga nax mea nüxũ naxĩnüexũcax i nhaa chorü ore i nhaxũ! ‘Rü chama ya Tupana rü nüxna chacuãxãchi rü yexguma noxri pexaxõgügu rü mea chauga pexĩnue. Rü yexguma noxri chorü duũxũgü pexũ chixixẽẽgu, rü choxũ pengechaũgü nhama wüxi i nge i ngexwacãx ãtecü rü ngĩtexũ ngechaũcürüxũ. Rü yema choxũ

nax pengechaũxũgagu rü chawe perũxĩ i ngextá ínachianexũwa ga taxuxũma írũxũxũwa. ³Rü pemax, Pa Iraéutanũxũgü rü aixcumama chagu perũxĩnũe ga yexguma, rü pema nixĩ ga mexũ ga chorũ õgũtanũxũgü pexĩgũxũ. Rü ngẽxguma texé chixexũ pemaxã ùxgux rü chama rü pexçax tũxĩ chapoxcu, rü tũmacax yéma chanamu i guxchaxũgü.’ Rü chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxũ chixuxũ i ngẽma ore”, nhanagürü. ⁴Pa Yacũtaagü i Iraéutanũxũgũx, rü iperũxĩnũe i norü ore ya Cori ya Tupana! ⁵Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nhanagürü pexũ: “¿Taxacürü chixexũ chawa nüxũ inayangaugü ga perü õxigü rü yemacax choxna yaxĩgachixũ rü nawe naxĩxũ ga tupananchicũnaçãgũ ga ngearü maxũãxgũxũ? Rü yemagagu taxuwama nügü namexẽegü. ⁶Rü nüma ga perü õxigü rü choxũ inarũngũmae nax chama ya Cori ya Tupana yixĩxũ ga Eyítuanewa íchanguxũxẽegũ. Rü chama nixĩ ga íchayagagũxũ nagu ga yema naane ga chianexũ ga taxuxũma nawa rũxũxũ. Rü yéma ínamáxpũxanexũwa ga ínangearü dexáãxũwa chanagagü ga ínaxãũcũmaxũwa rü taxúema nagu ãchiũxũwa, rü taxúema ixũpetũxũwa. ⁷Rü chama nixĩ i nhaa naane i guxũ nawa rũxũxũwa chanagagũxũ nax yemaacü nangõxgũaxũçax ga nanetũarü ogü ga rümemagũxũ, notürü i pemax rü nua pexĩ rü chixexũ nawa pexũgü i nhaa chorü naane rü ngẽmaãcü naxchi choxũ pexaixexẽe i nhaa naane i choxrü ixĩxũ. ⁸Rü ngẽma perü chacherdótegü rü tama chaũxçax nadaugü, rü ngẽma perü ucũxẽruũgü rü tama choxũ

nayauxgü. Rü ngẽma perü ãẽxgacũgü rü chamaxã nanue, rü ngẽma perü orearü uruũgü rü Baáchigaxũama nixugüe rü ngẽma ngearü maxũáãxũ i naxchicũnaçãwe narũxĩ.

Tupana rü nayadaxẽxẽ nax nanuxũ namaxã i Iraéutanũxũgü

⁹Rü ngẽmacax i chamax ya Cori ya Tupana rü pemaxã nüxũ chixu rü ngẽma perü chixexũgagu tá pemaxã chanuecha i pemax rü woo penegü rü petaagü. ¹⁰⁻¹¹Rü êcü ngẽma nachixũanegü i yáxũwa ngẽxmagũxũwa pexĩ, rü peyangugü rü ngoxi ngẽma nachixũanecũãxgü rü norü tupanachicũnaçãgũxũ naxoe, ngẽma pema choxũ nax pexoexũrũxũ! Rü woo ngẽma capaxũgü i oéstewa ngẽxmagũxũwa pexĩ, rüexna Chedáruarü chianexũ i léstewa ngẽxmaxũwa pexĩ, rü ngẽma rü taxútama nüxũ ipeyangau nax ngẽma nachixũanecũãxgü, rü norü tupanachicũnaçãgũxũ naxoexũ woo tama chaurũxũ Tupanaxũchi nax yixĩxũ. Notürü i chamax nax perü Tupana ya üü necü chixĩxũ rü choxũ ípetax naxçax i ngẽma tupananchicũnaçãgũmare i taxuwama mexũ”, nhanagürü ya Tupana.

.....

Cori ya Tupana rü Iraéuanecũãxmaxã rü Yudáanecũãxmaxã nüxũ nixu nax nüxũ naxoexũçax i norü chixexũgü

3 ⁶Rü yexguma Yochía ãẽxgacü ixĩxgu ga Yudáanewa rü yexguma nixĩ ga Cori ya Tupana ga choxũ nhaxũ:

“¿Nüxü cudaduxü i ngêma naxügüxü i ngêma Iraéuanecüãxgü i tama ixîniuechaüxü? Rû nûmagü rû ma xpûnegüwa rû naixtûügüwa rû tupanachicünaxãxü nicuaxüxügü rû ngêmaacü choxna nixîgachi nhama wüxi i nge i ngîtena ngeãxêcürüxü. ⁷Rû chama nagu charüxînügu rû chi yema chixexü nax naxügüxügüwena rû chaüxcax nawoegu i ngêma Iraéuanecüãxgü, notürü tama chaüxcax nawoegu. Rû natanüxügü ga Yudáanecüãxgü ga tama yaxögüxü rû yemaxü nadaugü. ⁸Rû yexgumarüxü ta nüxü nadaugü nax chama rû nüxü chaxoxü rû íchanawogüxü ga yema Iraéuanecüãxgü naxcax ga yema chixexü ga naxügüxü. Notürü nûmagü ga yema Yudáanecüãxgü rû yema Iraéuanecüãxgürüxü chixexü naxügü rû tama choxü namuüe. Rû nûmagü rû ta rû nagu namaxê ga yematama chixexü. ⁹Rû tama naxcax nachixe ga yema chixexü ga naxügüxü rû yemaacü norü taãxêmaxã nanaxügü. Rû tama chauga naxîniuechaü rû yemacax nutanaxcax ga norü tupanachicünaxã rû nainaxcax ga norü tupanachicünaxãxü nicuaxüxügü. ¹⁰Rû yemaétiwa rû ngêma Yudáanecüãxgü i duüxügü i tama chauga îniüxü rû woo nagu narüxîniue nax chaüxcax nawoeguxü, notürü tama aixcuma chaüxcax nawoegu rû choxü nawomüxêégümare. Rû chamatama ya Cori ya Tupana nixî i nüxü chixuxü i ngêma.

.....

²²¡Rû chaüxcax pewoegu, Pa Chaucacügü ya Tama Ixîniuechaxüxex! Rû chama rû tá pexü nüxü icharüngüma

i ngêma perü pecádugu”, nhanagürü ya Cori ya Tupana. Rû nûmagü rû Tupanaxü nangãxügü rû nhanagürtügü: “Daxegü tixîgü. Rû cuxcax taxî erü cuma nixî i torü Cori ya Tupana quixixü”, nhanagürügü.

.....

Yeremía rû tupauca ga taxünewa nüxü nixu ga Tupanaarü Ore

7 ¹Rû nüma ga Cori ya Tupana rû Yeremíamaxã nidexa rû nhanagürü nüxü: ²⁻³“¡Ngêma chapataarü îãxgu naxi rû ngêma duüxügümaxã nüxü ixu i nhaa ore: ‘Pa Duüxügü i Yudátanüxügü i nhaa Îãxwa Ichocuxü nax Corixü Peyarücuaxüüügüxücax, rû dücax, rû iperüxîniue i norü ore ya tórü Cori ya Tupana ya Yudátanüxüétiwa ngêmacü!’ Rû nüma rû nhanagürü: ‘¡Penamexêxê i perü maxü rû nüxü perüxoe i pecüma i chixexü i chapexewa pexügüxü! Rû ngêmaacü tá nixî i nhama i naanewa i nüxü chama xnetaxü i perü maxü.’ ⁴¡Rû tauxü i nüxü peyaxögüxü i ngêma duüxügü i pexü womüxêégüxü rû nhagüxü: ‘Nua Yerucharéüwa nangexma ya yima Cori ya Tupanapata rû ngêmacax taxucürüwa Tupana nanapoxcu ya daa îane woo chixexü ixügüxgu’, nhagüxü! ⁵⁻⁷Notürü ngêxguma chi penamexêëxgu i perü maxü rû nüxü perüxoegu nax chixexü pexügüxü, rû chi wüxichigü pegü pengechaügü rû aixcumaxü pegümaxã pexuxgu, rû chi mea nüxü penaxütanügu i ngêma to i nachixüanecüãxgü i pexü puracüexü, rû chi mea namaxã ipecuaxgux i ngêma taxcutagü rû yutegüxe, rû chi tama

nhaa nachicagu notüçaxmamare tüxü
 pimaxgu ya yíxema tama chixexü
 ügüchiréxe, rü chi nüxü perüxoegu nax
 nüxü pecuaxüüügüxü i ngêma
 tupanachicünaxã i ngearü maxüáxü i
 pegütama namaxã pechixexêégüxü, rü
 ngêxguma i chama rü tá nawa pexü
 chamaxêxêxê i nhaa naane ga perü
 oxigüna chaxãxü nax guxügutáma noxrtü
 yixüçax. ⁸Rü pemax, Pa
 Yerucharëüçüçaxgüx, rü ngêma nax daa
 perü ïanewa nangexmaxüçax ya
 chapata, rü ngêmacax nagu perüxínüe
 rü marü taxütáma pexü chapoxcue
 naxçax i perü chixexü. Notürü
 pegütama namaxã pewomüxêégümare i
 ngêma perü ïnü. ⁹Erü pengíe, rü
 pemáetagü, rü nai i ngemaxã pemaxê,
 rü notüçaxma chauéga penaxuxuchi rü
 pidorae, rü Baáčax pumáratexê
 pegugüxü, rü naxçax pengutaquexegüxü
 i tupanenetagü i ngearü maxüáxü. ¹⁰Rü
 ngêmaétüwa rü nua chapexewa
 pengügü nawa ya daa
 ngutaquexepataxü ya çaxçax ixixüne.
 Pema nagu perüxínüegu i nua rü
 taxuxütáma pexü nangupetü, rü marü
 taxütáma pexü chapoxcu ega woo
 penaxügüechaxgu i ngêma chixexü i
 chama tama namaxã chataãxêxü. ¹¹çRü
 êxna nagu perüxínüegu ya daa
 ngutaquexepataxü ya çaxçax ixixüne
 rü ngíçaxgüxüpataxü nixí? Rü guxüma
 i ngêma chixexü i pexüxü rü nüxü
 chadau i chamax. Rü chatatama ya
 Cori ya Tupana nixí i nüxü chixuxü i
 ngêma ore”, nhanagürü.

.....

³⁰Rü Cori ya Tupana rü nhanagürü:
 “Rü ngêma duüxügü i Yudátanüxü rü

choxü nanuxêégü namaxã i ngêma
 naxügüxü. Rü daa ngutaquexepataxü ya
 çaxçax ixixünegu nananucu i
 naxchicünaxägü i nüxü chaxoxü rü
 ngêmaäcü chixexü nua chapatawa
 naxügü”, nhanagürü.

.....

8³Rü nüma ya Tupana rü
 nhanagürü: “Ngêxguma nua
 chanamüxgux i perü uanügü i
 chixexügü nax pexü nadaixüçax, rü
 ngêma fyaxügüxü rü tá to i
 nachixüanegu chanawoonexêxê. Rü
 ngêma rü tá nagu narüxínüe rü chi
 narümemaë ga noxtacüma nax nayuxü
 rü tama namaxêxü. Rü chatatama ya
 Cori ya Tupana ya guxáétüwa ngêxmaxe
 nixí i nüxü chixuxü i ngêma ore”,
 nhanagürü.

.....

Ngêma Tupana namaxã taãxêxüchiga

9²³Rü nüma ya Cori ya Tupana rü
 nhanagürü: “Rü yíxema çax tüxü
 ngêxmaxe rü tama name i tügü namaxã
 ticuaxüxü i ngêma tümaarü çax. Rü
 woo yíxema nüxü cuáxe nax
 duüxügümaxã itacuáxü rü tama name i
 ngêmamaxã tügü ticuaxüxü. Rü woo ya
 yíxema diêruáxe rü tama name i tümaarü
 diêrumaxã tügü ticuaxüxü. ²⁴Notürü
 ngêxguma texê tügü icuaxüxüçaxü rü
 êcü tügü ticuaxüxü naxçax nax choxü
 tacuáxü i chama i tümaarü Cori ya
 Tupana chixixü rü nhama i naanewa
 tüxü changechaüxü rü mea tümamaxã
 nax ichacuáxü rü aixcuma nawexgüxü i
 chorü ïnü. Rü ngêxguma ngêmaäcü
 çaxçax tügü ticuaxüxügü rü chataãxê.

Rü chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxũ chixuxũ i ngẽma”, nhanagürü.

.....

**Naxunagü i norü poxcu i ngẽma
chixexũ ügũxũ**

15 Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nhanagürü choxũ: “Rü woo chi Moiché rü Chamué nua chauxõtawa İxgu nax naéttiwa yachogüexĩcax i nhaa duũxũgü, rü marü taxũchima nüxũ ichaxĩnũ nax choxũ nangechaütümüxũgũxũ i nhaa duũxũgü. ¡Rü namaxã nüxũ ixu: ‘Rü choxna yaxĩgachitanü!’²Rü ngëxguma chi cuxna nacagügu rü ngextá tá nax naxĩxũ rü nhaa nixĩ i chorü ore. ¡Rü namaxã nüxũ ixu!: ‘Rü ngẽma marü namaxã ueguxũ nax ḏaxaweanemaxã nayuexũ, rü ḏaxaweanemaxã tá nayue. Rü ngẽma marü namaxã ueguxũ nax daigu nayuexũ rü daigu tá nayue. Rü ngẽma marü namaxã ueguxũ nax taiyamaxã nayuexũ rü tá taiyamaxã nayue. Rü ngẽma marü namaxã ueguxũ nax ínawoxũxũ i nhaa nachixũanewa rü tá ínawoxũ.’

.....

⁶Rü pemax, Pa Yerucharéücüãx, rü choxũ ípetax rü tama choxũ pecuáxchaũ. Rü chama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxũ chixuxũ i ngẽma. Rü ngẽma perü chixexũgagu rü chama rü marü chipa nax pemaxã yaxna chaxĩnũxũ, rü ngẽmacax düxwa pexũ chapoxcu nax perüxoexũcax”, nhanagürü ga Tupana.

.....

Yeremía rü ngechaũãcũma nidexa

¹⁰Poraãcü changechaũ, Pa Máx, nax nhama i naanewa choxũ cungoxẽxũ.

Rü narümemae chi nixĩ ga nax chayuxũ ga noxritama chabuxgu, erü guxũwama i ngextá íchaxũxũwa rü duũxũgü rü chauxchi naxaie. Rü woo taguma texéaxũ chanangetanü rü taguma texé choxũ tanangetanü, notürü guxũma i duũxũgü rü chixexũ chamaxã nixugüe.

¹¹Notürü nüétama, Pa Corix, nax chixexũ chamaxã yaxugüexũ. Erü cuma rü meama nüxũ cucuax nax aixcuma mea chayanguxẽxũ i ngẽma puracü i choxna cuxãxũ rü poraãcü cupexewa naéttiwa chachogüxũ i ngẽma chorü uanügü nax ícunanguxũẽxũcax nawa i ngẽma norü guxchaxũgü i nagu namaxẽxũ.

**Tupana nanaxunagü nax
Iraéutanüxũgũxũ napoxcuxũ**

¹²Rü Tupana rü nhanagürü: “¿Texé tá nüxũ tarüporamae i ngẽma duũxũgü i Caudéuanecüãxgü i nhama féru rü brócherüxũ poraxũchixũ? ¹³Rü ngẽma perü pecádugügagu, Pa Iraéutanüxũx, rü ngẽmagagu tá perü uanügüna chanana i perü ngẽmaxũgü, rü perü diërugü, rü guxũma i pexũ ngẽmaxũ i perü naanewa nax nüma yanamareãxũcax. ¹⁴Rü nhuxmax rü tá perü uanügümexẽwa pexũ changexmagüxẽxẽ, rü wüxi i naane i tama nüxũ pecuáxũwa tá pexũ nagagü. Erü poraãcüxũchima pemaxã chanu rü nhama wüxi ya üxü ya tüxũ iguxũnerüxũ tá pexũ chaguxẽxẽ”, nhanagürü ya Tupana.

Yeremía rü Tupanana nacaama

¹⁵Rü yexguma ga Yeremía rü Tupanaxũ nangãxũ rü nhanagürü: “Pa

Corix, Pa Tupanax, cuma nũxũ cucuꝑax nax cuxũ changechaũxũgagu nixĩ i ngũxũ chingexũ. Rũ nhaa duũxũgũ rũ chawe ningẽxũtanũ nagagu nax nũxũ chixuxũ i curũ ore. ¡Rũ tauxũ i choxna quixũgachixũ erũ tá choxũ nimaxgũ! ¡Rũ naxmexwa choxũ ínanguxuchixẽxẽ rũ êcũ cuma napoxcue! ¹⁶Rũ yexguma chamaxã quidexagu rũ chama rũ chanayaxu ga yema curũ ore. Rũ yema curũ ore nixĩ ga choxũ poraxẽxũ rũ choxũ taãxẽxẽxũ erũ curũ duũxũ chixĩ, Pa Corix, Pa Tupana ya Guxũétuwa Ngẽxmacũx. ¹⁷Rũ chama rũ tama namaxã chaxãmũcũ i ngẽma duũxũgũ i norũ petaguxicatama rũxĩnũxũ. Rũ yexguma cuma choxũ cuyaxũxgucũrũwatama rũ marũ chaxicatama ichayarũxũũxũ yerũ cuma naxchi choxũ cuxaixẽxẽ i ngẽma norũ chixexũ”, nhanagũrũ ga Yeremía.

.....

Ore i muxũguma ixuxũ

17 ⁵Rũ nũma ya Cori ya Tupana rũ nhanagũrũ: “Ãũcũmaxũ tũmamaxã chaxuegu ya yĩxema choxna ixũgachixe nagagu nax tũmarũxũ duũxũgũaxũmare tayaxõxũ rũ ngẽmaarũ ngũxẽẽcax tadauxũ. ⁶Rũ yĩxema duũxẽ rũ nhama wũxi i nai i dexcuxũ i naxnecũtexewa i nutatanũwa rũxũxũrũxũ tixĩ nax taguma texé tũxna dauũ. Rũ nhama wũxi i nai i ínayucũraanexũwa rũ taxũema íxãpataxũwa rũxũxũrũxũ tixĩ ya yĩxema duũxẽ ya choxna ixũgachixe. ⁷Notũrũ mexũ tũmamaxã chaxuegu ya yĩxema choxũ yaxõxe rũ chauxũtawa tũmaarũ ngũxẽẽcax ícaxẽ. ⁸Rũ yĩxema duũxẽ ya choxũ yaxõxe rũ nhama wũxi

ya nai ya natũianacũ rũxũxũne ya dexáwa nadagũchũmaxãnerũxũ tixĩ. Rũ yima nai rũ tagutãma nagũatũ i ngẽxguma yapaanegu. Rũ natanũ rũ guxũgutãma nabaca rũ guxũgutãma naxoecha.

Duũxũarũ ínũchiga

⁹Rũ nataxuma i taxacũ i tórũ maxũnerũxũ idorataxãxũ rũ chixexũchixũ. ¿Rũ texé tá nũxũ cuãxe i ngẽma nawa ngẽxmaxũ? ¹⁰Rũ chama ya Tupanaxicatama nixĩ i aixcuma chanangugũxũ i norũ ínũ i wũxichigũ i duũxũ, rũ chaxicatama nixĩ i nũxũ chacuãxũ nax taxacũgu naxĩnũxũ. Rũ ngẽma nhuxãcũ tamaxũxũãcũtama tá tũxũ chanaxũtanũ ya wũxĩechigũ”,

.....

Üwechirũũgu ixuxũ i ore

18 ¹Rũ nũma ga Cori ya Tupana rũ chamaxã nidexa rũ nhanagũrũ: ²“¡Êcũ, írũxĩ rũ yéa üwechixũpatawa naxũ! Rũ ngẽma tá cumaxã nũxũ chixu i wũxi i ore”, nhanagũrũ. ³Rũ yexguma ga chama i Yeremía rũ ícharũxĩ rũ üwéchixũpatawa chaxũ. Rũ yexma nũxũ ichayangau ga guma üwéchixũ ga máquinawa waixũmũ ímexẽẽcũ. ⁴Rũ yexguma tama mea nũxũ ínanguxuchigu ga yema nawechi ga naxũxũ rũ wenaxarũ nanaxũ yema waixũmũwatama rũ nhũxmata yema nũma nanaxwaxexũãcũma nũxũ ínanguxuchi. ⁵Rũ yexguma ga nũma ga Cori ya Tupana rũ nhanagũrũ choxũ: ⁶“Dũcax, Pa Iraéutanũxũgũx ¿tama ẽxna inamexũ i ngẽma üwéchixũ waixũmũmaxã nax üxũrũxũ pemaxã

chanaxixũ? Rũ ngẽma waixũmũ i
 üwechixũ namaxã inacuax rü
 ngẽxgumarũxũ ta nixĩ i chamax i
 pemaxã ichacuáxũ. Rũ chamatama ya
 Cori ya Tupana nixĩ i nüxũ chixuxũ i
 ngẽma. ⁷Rũ ngẽxguma chama
 chanaxwaxegu rü choxũ natauxcha nax
 chanaxoxẽẽxũ i wüxi i nachixũane rü
 íchanataxüchixũ i ngẽma norü ãẽxgacü.
⁸Notürü ngẽxguma chi ngẽma
 nachixũane rü nüxna yaxügachigu i
 ngẽma chixexũ i nagu ínamaxũxũ, rü
 marü taxüchima naxçax ngẽma chanamu
 i ngẽma poxcu i naxçax íchamexẽẽxũ.
⁹Rũ ngẽxgumarũxũ ta ega chama
 chanaxwaxegu rü choxũ natauxcha nax
 chanaporaxẽẽxũ rü chanataxẽẽxũ i wüxi
 i nachixũane. ¹⁰Notürü ngẽxguma chi
 ngẽma nachixũane chixexũ naxüxgu rü
 marü tama naga naxĩnũgu i ngẽma choriü
 ucuxẽ, rü ngẽma mexũgü i namaxã
 chaxueguxũ rü marü taxütãma nüxna
 chanaxã. ¹¹Düçax, Pa Yeremíax, ¡rũ
 namaxã nüxũ ixu i guxũma i
 Yudáanecüãxgü rü Yerucharẽücüãx i
 duixũgü rü chama ya Cori ya Tupana rü
 nhacharügü nüxũ: ‘Nhüxma rü marü
 nagu charüxĩnũ nax pexũ chapoxcuexũ!
 ¡Rũ nüxũ perüxoe i ngẽma chixexũ i
 nagu pemaxẽẽxũ rü mexũgu perüxĩnũe rü
 mexũ pexügü!’ , nhacurügü tá nüxũ!
¹²Notürü i nümagü rü tá
 nhanagürügüama cuxũ: ‘¡Tauxũ i
 notüçaxmamare tomãxã nüxũ
 quixuechaxũ! Erü tanaxwaxe nax toma
 nagu tarüxĩnüexũãcũma tamaxẽẽxũ, rü
 ngẽmaãcü taxúegama nax taxĩnüexũ erü
 ngẽma nixĩ i nagu tarüxĩnüexũ’,
 nhanagürügüama tá cuxũ.”

.....

Ore i nawechi ipuxũgu ixuxũ

19 ¹Rũ nüma ya Cori ya Tupana rü
 nhanagürü choxũ: “¡Ngíçax
 nataxe i wüxi i tũxũ rü nhüxüchi naxçax
 nangema i nhuxre ya yimá íanearü
 ãẽxgacügü rü chacherdótegüaru
 ãẽxgacügü! ²¡Rũ nhüxüchi Béü-inóüaru
 ngatewa naxü rü daa íanearü íãx i
 ngẽma ngatexũwaama üxüwa namaxã
 nüxũ ixu i ngẽma ore i tá cumaxã nüxũ
 chixuxũ! ³¡Rũ nhacurügü tá: ‘Pa
 Yudáanecüãxaru ãẽxgacügü rü Pa
 Yerucharẽücüãxgüx, rü iperüxĩnũe ya
 yimá tórü Tupana ya guxãétüwa
 ngẽxmacüaru ore i nhaxũ: Rũ nhaa
 naanewa tá chanamu i wüxi i taxũ i
 guxchaxũ rü guxãtãma ya yíxema nüxũ
 ínüchigaxe rü tá tabãixãchi! ⁴Erü
 ngẽma Iraéutanüxũgü i Yudáanewa
 ngẽxmagüxũ, rü choxna nixĩgachi rü
 nhaa ngatexũwa togümare i tupanacax
 pumáratexe nigügü, rü ngẽmaãcü nüxũ
 nicuaxxũ i ngẽma tupanetagu i tama
 pexçax ixixũ, rü bai i perü oxigüçax, rü
 bai i Yudáanecüãxaru ãẽxgacügüçax. Rü
 yema tupanetapexewa tũxü ínagu ga
 guxema naxacügü ga taxuxũma ga
 chixexũ ügüxe. ⁵Rü yema ãmarearü
 guchicaxũgü ga naxügüxüwa rü
 naxacüxe tũxü ínagu naxçax ga Baá. Rü
 ngẽma nacüma i chixexũ rü tama chama
 chanamu rü taguma namaxã nüxũ chixu
 rü bai i nhuxgu chauãewa ínguxũ nixĩ
 ga yema. ⁶Rü ngẽmacax rü tá nawa
 nangu i ngunexũgü i nhaa nachica i
 ngatexũ rü marü taxütãma Topéaru
 ngate i Béü-inóügu naxãéga. Rü tá
 ngatexũ i Máetachicagu naxãéga. Rü
 chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i

nüxü chixuxü i ngêma ore. ⁷Rü nhaa ngatexügu tá inayarüxo i ngêma Yudáanecüãxgü, rü Yerucharéücüãxgü nagu rüxĩnüexü. Rü norü uanügü mexêgu tá chanayixêxê nax nadaiaxüçax, rü ngêmaãcü ngurucugü rü êxchagü rü aigü namaxã äwemügüxüçax. ⁸Rü ngêmaãcü ya daa ãane rü tá wüxi i chianexüxü chananguxichixêxê. Rü ngêxguma duüxügu ngêmaxü nadaugügu rü tá nabãixãchie. Rü guxãma ya texé ya nawa üpetüxe rü namaxã tá tabãixãchie nax nhuxãcü nachixexü. ⁹Rü daa ãane ya Yerucharéüwa tá chanamugü i norü uanügü rü tá nüxü ãnachomaeguãchi. Rü ngêmacax taxucüriüwa ngextã naxĩ ya yimã ãanecüãx. Rü ngêmagagu taiya tá naxçax ãnangu rü ngêmacax i ngêma duüxügu rü düxwa tá naxacüegü tüxü nangõxgü, rü nügütãtama nangõxcue', nhacurügü tá nüxü. ¹⁰Rü nhaa orexü quixuxguwena ;rü yapuxêxê i ngêma tüxü napexegu i ngêma äêxgacügü i cuxü ümücügüxü! ¹¹;Rü nüxü nhacurügü tá: 'Cori ya Tupana ya guxãétüwa ngêxmacü rü nhanagürü: Rü daa ãane rü tá chanapuxãchixêxê nhama wüxi i tüxü ngĩxü ipuãchixêxêürüxü i taxuacüma wena ngĩxü imexêëcürüxü! Rü nüma i duüxügü rü tá nhaa ngatexü i Topégu nanatãxgü i norü yuexügü erü marü taxugu nanatãxgüéga. ¹²Rü ngêmaãcü tá namaxã chanaxü ya daa ãane rü norü duüxügü. Rü ngêma nax Topéxü naxoexürüxü rü duüxügü rü tá nüxü naxoe ya daa Yerucharéü nagagu i ngêma muxüchixü i yuexü i nagu tãxgüxü.' Rü chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxü chixuxü i ngêma ore.

¹³Rü ngêma ngatexü i Topérüxü rü chapexewa rü nixãüãchi ya yima ãpatagü ya Yerucharéücüãx rü yima Yudáanecüãxarü äêxgacüpatagü rü ngêma ããxtügü ga nawa woramacurügüçax pumáratexe yagugüxü, rü guma wüü ga norü ãmarexü yexma nabagücü naxçax ga to ga norü tupananetagü", nhanagürü ya Tupana. ¹⁴Rü yemawena rü nüma ga Yeremía rü ãnixü ga Topéwa ga Cori ya Tupana namaxã idexaxüwa. Rü Tupanapataãxtügu nayachi rü yéma guxüma ga duüxügümaxã nidexa rü nhanagürü nüxü: ¹⁵"Rü Cori ya tórü Tupana ya guxãétüwa ngêxmacü, rü nhanagürü: 'Rü daa ãanewa rü guxünema ya norü ngaicamagune ya ãanegüwa tá chanamu i guxüma i ngêma poxcu i pemaxã nüxü chixuxü erü tama naga pexĩnuechãü i ngêma chorü ore'", nhanagürü ya Tupana.

Yeremía rü ngüxü ninge

20 ¹⁻²Rü nüma ga Pachúru ga Imé nane ga tupaucarü äêxgacü ga chacherdóte ixicü, rü yexguma nüxü naxĩnügü ga yema ore ga Yeremía nüxü ixuxü, rü norü duüxügüxü namu nax yayauxgüãxüçax rü nacuaãxgüãxüçax. Rü Bëyamígu äégaxü ga ããxütawa yexmaxü ga poxcuruüwa nayachotaparagü ga tupaucarü ngaicamána. ³Rü moxüãcütama rü nüma ga Pachúru rü norü duüxügüxü namu nax Yeremíaxü íyachogüparagüxü. Rü yexguma ga nüma ga Yeremía rü nhanagürü nüxü: "Nüma ya Cori ya Tupana rü nanaxüchicüxü i cuéga, rü

Magúru-Michabígu cuxĩ naxüéga. (Rü ngêma naéga rü 'yatü i muĩacü maxĩxũ' nhaxũchiga nixĩ.) ⁴Erü nüma ya Cori ya Tupana rü nhanagürü: 'Rü muĩ tá cuxçax rü cumüçügüçax íchanguxêxê. Rü cuxetümaxã tá nüxũ cudau nax cupexegu taramaxã cumüçügüxũ nadaixũ i norü uanügü. Rü ngêma Yudáanecüãx rü Babiróniaanecüãx ya ãëxgacümexëgu tá nayi. Rü nüma rü tá Babiróniaanewa nanagagü ya daa ãanecüãx i duĩxũgü norü puracütanüxũ rü ngêxma tá nayadai. ⁵Rü ngêxgumarüxũ ta rü curü uanügüna tá chanana i guxüma ya daa ãanearü diêrugü rü norü ngêmaxũgü i tatanüxũ rü guxüma i diêru i Yudáanecüãxaru ãëxgacüaru i xĩxũ nax Babiróniaanewa nanaãxüçax. ⁶Rü cumax, Pa Pachúru, rü Babiróniaanewa tá cuxũ nagagü wüxigu namaxã i cuxacügü rü cuxmãx rü cumüçügü. Rü ngêxma tá nixĩ i cuyuxũ, rü ngêxma tá cuxũ nataxgüxũ i cuxmãx rü guxüma i cumüçügü ga dora ga orexũ namaxã quixuxũ'", nhanagürü ga Yeremía.

**Yeremía rü Tupanamaxã
narüxutaga**

⁷Rü nüma ga Yeremía rü Tupanamaxã narüxutaga rü nhanagürü nüxũ: "Pa Corix, Pa Tupanax, cuma rü choxũ cuwomüxêxê, erü chamaxã icuxunetachirex nax choxũ curüngüxêxêxũ. Rü cumax rü choxũ cumuama nax namaxã nüxũ chixuxüçax i curü ore erü cuxrütama ngúchaũ nixĩ i ngêma, rü tama i choxrü. Notürü i nhüxmax rü daa ãanearü cugüruxũ

chixĩ, rü chagu nidauxcüraxũgü. ⁸Rü guxũguma i ngêxguma chidexagu rü chanaxunagü nax cuma rü tá cunadaixũ i daa ãanecüãx. Rü ngêmacçax guxũguma taxacü chamaxã nixugüe rü choxũ nacugüe erü nüxũ chixu i curü ore. ⁹Rü ngêxguma chi nagu charüxĩnügü nax nüxũ charüxoxũ nax nüxũ chixuxũ i curü ore, rü chi ngêma curü ore i chorü aixepena ngêxmaxũ, rü nhama üxü ya choxũ iguxũnerüxũ nixĩ, rü ngêma norü pora rü nhüxmata chaüxchinãxãwã nangu. Rü yaxna taçx namaxã chaugü chaxĩnüxêxê nax tama nüxũ chixuxüçax i ngêma curü ore, notürü tama namaxã chapora. ¹⁰Notürü guxüwama nüxũ chaxĩnü i chauchiga nax yadexagüxũ rü choxũ naxãxünegüxũ i duĩxũgü rü ngêmacçax chamuũ. Rü nhanagürügü: 'Rü cuxũ tá ítaxuaxũgü', nhanagürügü. Rü woo i ngêma tama chamüçü ixigüxũ rü choxũ nangugügü, rü ínanangüxêëgü nax ngürüächü chixexũ chaxüxũ. Rü nhanagürügü: 'Rü nügütátama nixĩ i chixexügu nanguxêëxũ, rü ngêxguma i yixema rü tá tayayauxgü rü yixema inaxwãxexũ tá namaxã taxü', nhanagürügü. ¹¹Notürü i cumax, Pa Corix, Pa Tupanax, rü chauxütawa cungexma, rü chorü poxüruxũ quixĩ rü guxüxũ curüporamae. Rü ngêma chawe ingêxütanüxũ rü cuxmëxgu tá nayi, rü tagutáma choxũ narüporamaegü. Rü ngêma norü ínügü rü chixri tá nüxũ ínanguxuchi rü tá naxãnee. Rü ngêma chixexũ i naxügüxũ rü tagutáma nüxna inarüxo. ¹²Pa Corix, Pa Tupana ya Guxãétüwa Ngêxmacüx, cuma rü aixcuma nüxũ cucuãx nax mea cunangügüxũ i guxüma i norü maxũ i

wüxichigü i duïxügü. 1Rü choxü nüxü nadauxêxê nax nhuxäcü tá cunapoxcuxü i ngêma duïxügü! Erü cuxmexgu nixi i chanaxüxü i ngêma guxchaxügü i nagu charüxinüxü. 13Rü nhuxmax rü tá chorü wiyaemaxä cuxü chicuaxüxü rü moxê cuxna chaxä, Pa Cori Pa Tupanax. Rü woo chaturaxgu, notürü i cuma rü choxü ícupoxü nüxna i chorü uanügü”, nhanagürü ga Yeremía.

.....

**Nhuxäcü tá nixi i
Iraéucüaxgü i yixcüama**

23 1Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nüxü nixu rü nhanagürü: “Rü nügümaxä nangechaügü ya yimá orearü uruügü ya tama mea nüxna daucü i chorü duïxügü rü nawoonexêemareäcü”, nhanagürü. 2Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nhanagürü nüxü i ngêma äëxgacügü i Iraéuanecüaxgümaxä icuáxü: “Pema rü penawoonexêemare i chorü duïxügü, rü penaxígüxêemare rü tama aixcuma nüxna pedaugü. Dücax, rü nhuxmax i chama rü tá ngêma chixexü i pecümacax pexü chapoxcue. Rü chamatama ya Cori ya Tupana nixi i pemaxä nüxü chixuxü i ngêma. 3Rü chamatátama chayagagü i ngêma chorü duïxügü ga togü ga nachixüanegügu chawoonexü. Rü tá chanaxítaquexexê nax wena nachixüanecax nawoexügücax, rü ngêmaäcü ngêma yamuxücax. 4Rü natanügu tá chanamugü i äëxgacügü i aixcuma mea nüxna dauxü nax ngêmaäcü taxucaxma namuüexücax, rü taxuxüma iyarütaxuxücax. Rü chamatama ya Cori

ya Tupana nixi i nüxü chixuxü i ngêma.” 5Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nüxü nixu rü nhanagürü: “Rü wüxi i ngunexü rü wüxi ya nataxaxüchi ya Dawí rü tá Iraéutanüxügüarü äëxgacü nixi. Rü nüma rü tá mea chorü duïxügümaxä inacuax, erü aixcuma tá cuax nüxü nangexma. Rü nüma rü aixcuma tá inayanawexächixixê i norü guxchaxügü i ngêma duïxügü i nhama i naanewa maxêxü. 6Rü ngëxguma nüma äëxgacü yixüxgu rü Yudáane rü taxütáma to i nachixüane namaxä inacuax rü ngêma Iraéuanearü duïxügü rü taxucaxtáma namuüe. Rü ngêma naéga i tá namaxä naxugüaxü ya yimá äëxgacü rü Cori ya Tamaxä Rüporamaecü tá nixi”, nhanagürü ga Tupana.

.....

**Tupana rü Yeremíaxü nüxü
nadauxêxê ga taxre ga pexchi ga
figumaxä ääcucü**

24 1Rü Babiróniaanecüaxarü äëxgacü ga Nabucudonochó rü Babiróniaanewa nanaga ga Yudáanecüaxarü äëxgacü ga Yeconía ga Yoachí nane ixücü. Rü wüxigu namaxä yéma nanaga ga Yeconíaarü ngüxêëruügü ga äëxgacügü, rü norü puracütanüxügü. Rü yemawena ga Tupana rü choxü nüxü nadauxêxê ga taxre ga pexchi ga figumaxä ixäcucü ga Tupaucaarü toxmáxtagu nucü. 2Rü wüxi ga guma pexchiwa rü nayexmagü ga figu ga mexü ga nüxíra idauxü. Rü guma nai ga pexchiwa rü nayexma ga figügü ga poraäcü ichixexü rü taxuacüma imüxü. 3Rü nüma ga Cori ya Tupana rü choxna

naca rü nhanagürü: “Pa Yeremíax ç̣taxacü yixĩxũ i ngẽma nüxũ cudauxũ?” nhanagürü. Rũ chama rü chanangãxũ rü nhachagürü: “Nüxũ chadau i orix i f̣gu i mexechixũ rü togü i chixexüchixũ i taxuacüma ingóxũ”, nhachagürü. ⁴Rũ yexguma ga nüma ga Cori ya Tupana rü nhanagürü choxũ: ⁵“Chama ya Cori ya perü Tupana rü nhachagürü: ‘Rũ ngẽma f̣gu i mexürüüãcü tá nüxũ chadau i ngẽma duũxũgü i Iraétanüxũ i Yudáanecüãxgü ga nhaa naanewa íchawoxũ rü

Caudéutanüxũgüchixũanewa (Babiróniaane) chamugüxũ. Rũ ngẽmagü rü tá namaxã chataãxê rü tá nüxũ charüngüxêxê. ⁶Rũ ngẽma naanewa rü nüxna tá chadau rü nhaa nachixũanecax tá chanawoeguxêxê. Rũ nua tá nüxũ charüngüxêxê rü tagutáma wena chanadai. Rũ nua tá chanangexmagüxêxê rü tagutáma wena íchanawoxũ. ⁷Rũ cuax tá nüxna chaxã nax ngẽmaãcü choxũ yacuaxãchigüxũçax nax chama chixixũ ya Cori ya Tupana. Rũ nümagü rü chorü duũxũgü tá nixigü, rü chama rü tá norü Tupana chixĩ erü guxũ i norü maxũmaxã tá ç̣auxçax nawoegu. ⁸Notürü i ngẽma Yudáanecüãxaru ãëxgacü i Yedequía rü norü ngũxêëruũgü i ãëxgacügü, rü ngẽma Yerucharëücüãxgü i tama íchoxũxũ, rü ngẽma duũxũgü i Eyítuanewa maxêxũ, rü ngẽma f̣gu i chixexũ i taxuacüma ingóxürüüãcü tá namaxã chixĩ nax nüxũ chaxoxũ. ⁹Rũ poraãcü tá chanapoxcue i ngẽma duũxũgü rü ngẽmacax i ngẽma togü i nachixũanecüãxgü rü ngẽxguma ngẽmaxũ nadaugügu rü tá poraãcü namaxã nabãixãchie. Rũ ngẽma

nachixũanegü i nawa nabuxmüxũwa, rü duũxũgü rü tá nagu nidauxcüraxũgü rü nüxũ nacugüe rü nüxũ naxoe rü chixexũ namaxã nixugüe. ¹⁰Rũ ngẽma tá naxçax íchanguxêxêxũ i ngẽma Yerucharëüwa yaxügüxũ, rü ngẽxma tá nixĩ nax nadaiaxũ, rü taiya naxçax íngugüxũ nhuxmatáta taxuxütáma íyaxü nawa i nhaa naane ga nüxna chaxãxũ, rü norü oxigüna chaxãxũ”, nhanagürü ga Cori ya Tupana.

.....

Yudáanecüãxgü rü 70 ya taunecü tá Babiróniaanecüãxaru ãëxgacümeçêwa nangexmagü

25 ⁸Rũ Cori ya Tupana ya guxãétüwa ngẽxmacü rü nhanagürü: “Rũ nhuxmax i pemax nax tama naga pexĩnüechaũxũ i ngẽma chorü uçuxê rü tá pexũ chapoxcue. ⁹Rũ naxçax tá changema i guxũma i nachixũanegü i nórchiwa ngẽxmagüxũ rü Nabucudonochó ya Babiróniaanecüãxaru ãëxgacü. Rũ nümagü rü tá nua naxĩ rü tá pexçax ínayaxüãchi, rü tá pexũ nadai, rü tá nanadai i guxũma i nachixũanegü i perü ngaicamána ngẽxmagüxũ. Rũ ngẽmaãcü tá pexũ chaguxêxê. Rũ guxũgutáma pechicaxica ngẽma nangox rü ngẽmaãcü i ngẽma duũxũgü i nüxũ daugüxũ rü tá poraãcü namaxã nabãixãchie rü namuũe. ¹⁰Rũ ngẽmaãcü i nua perü íanegüwa rü taxuxütáma i wiyaexũ taxĩnü, rü taxúetáma tapetae rü tataãxêgü, rü taxuxütáma ãxmaçaru wiyaexũ taxĩnü. Rũ ngẽma tríguaru caruũgü rü marü taxütáma napuracüe rü guxũwatáma naxëanemare erü omügü rü tá nixogü.

11Rü nhaa nachixũiane rü guxũwatáma nachixe, rü nachitaũxicatama ngéma nayaxü. Rü ngéma norü duũxũgü rü 70 ya taunecü rü Babiróniaanecüãxaruã ãëxgacümexëwa tá nangexmagü. 12Rü ngëxguma 70 ya taunecü inguxgu nax ngéma nangexmagüxü i ngéma duũxũgü, rü chama rü tá nüxna chaca i Babiróniaanecüãxaruã ãëxgacü i norü chixexũchiga. Rü ngéma nachixũiane i ngéma Babiróniaanecüãxgü rü nhama taxúema ngëxma ãchiũxũrũxü tá nixĩ i nachica. Rü chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxü chixuxü i ngéma ore. 13Rü ngéma nachixũianewa tá chananguxëxë i guxũma i ngéma guxchaxũgü rü ngechaũgü ga Yeremía chauégagu nüxü ixuxü naxçax i guxũma i ngéma nachixũianegü i chixexü ügüxü. 14Erü muxũtáma i nachixũianegü, rü poraexü i ãëxgacügü tá ngéma Babiróniaanemaxã inacuax yema nüma ga Babiróniaanecüãxgü rü chorü duũxũgümaxã inacuaxgüxũrũxü. Rü chama rü tá yema nhuxãcü chorü duũxũgümaxã nax inacuaxgüxũrũũãcü tátama namaxã chixĩ i ngéma Babiróniaanecüãxgü”, nhanagürü ga Cori ya Tupana.
.....

**Popera ga Yeremía ümatüxü
naxçax ga duũxũgü ga
Babiróniaanewa gagüxü**

29 1,2Rü nüma ga Nabucudonochó ga Babiróniaanecüãxaruã ãëxgacü rü Babiróniaanewa nanagagü ga Yudáanecüãxaruã ãëxgacü ga Yeconía wüxigu naémaxã, rü yema napatawaurü puracütanüxũmaxã rü yema Yerucharëü

rü Yudáanecüãxaruã ãëxgacügümaxã rü yema corapínagü rü yema togü ga puracütanüxũmaxã. Rü yemawena rü nüma ga Yeremía rü Yerucharëüwa nanaxümatü ga wüxi ga popera naxçax ga yema Yudéugü ga Yudáanecüãxaruã ãëxgacügü, rü chacherdótegü, rü orearü uruũgü rü guxũma ga duũxũgü ga Babiróniaanewa nagagüxü. 3Rü yema popera rü Erácha ga Chapá nane rü Gemaría ga Ichía nanena naxã nax Babiróniaanewa nangegüãxüçax. Yerü yemagüxü nixĩ ga namuxü ga Yudáanecüãxaruã ãëxgacü ga Yedequía nax Babiróniaanewa naxixüçax, rü ãëxgacü ga Nabucudonochóna yaxãgüaxüçax. Rü yema popera rü nhanagürü: 4“Pa Guxãma ya Yerucharëüwa Íchoxüxe rü Babiróniaanewa Pexü Nagagüxex, rü nüma ya Cori ya tórü Tupana ya guxũétüwa ngëxmacü rü nhanagürü pexü: 5“;Rü pexüpatagü rü yimawa pemaxë! ;Rü nanetü petogü rü ngémaarü o pengõxgü! 6;Rü pexãmxãgü, rü pexãnegü, rü pexãxacügü, rü ngéma penegü rü tá yaxãmxãgü nax yaxãxacüxüçax, rü ngémaãcü pemuxüçax i ngéma ípengexmagüxüwa nax tama penoxretanüxũçax! 7;Rü naxçax pepuracüe ya yima ñane ya Babirónia ya nawa pexü nagagüne rü naxçax peyumüxëgü! Erü ngëxguma mexü naxçax ínguxgu ya yima ñane, rü pexçax rü ta mexü ínangu.’ 8Rü chama ya Cori ya perü Tupana ya guxãétüwa ngëxmacü, rü pexü chaxucuxë: ‘Rü tama chanaxwaxë nax pegü penawomüxëëgüxëxü i ngéma orearü urüũgünetä rü ngéma iyüüexü i petanüwa ngëxmagüxü. ;Rü tauxü i naga

pexĩnüexũ ega pemaxã nüxũ yaxuxgu i ngẽma nanegũgũ! ⁹Rũ ngẽma nũma chauégagu pemaxã nüxũ yaxugũxũ rü wüxi i doramare nixĩ. Erü tama chama chanamu nax nüxũ yaxugũxũçax. ⁷Rü chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i pemaxã nüxũ chixuxũ i ngẽma. ¹⁰Rü chama ya Cori ya Tupana rü nhachagürü: ‘Ngẽxguma 70 ya taunecü marü inguxgux nax Babiróniaanewa pengexmagũxũ rü ngẽxguma i chama rü tá pexũ charĩngũxẽxẽ rü tá chayangũxẽxẽ i ngẽma chorü uneta ga pemaxã nüxũ chixuxũ nax wena tá pexũ chawoegũxẽxũ naxçax i ngẽma naane i pexna chaxãxũ. ¹¹Rü chama rü nüxũ chacuax i ngẽma pexçax nagu charũxĩnüxũ. Rũ ngẽma chorü ĩnũ rü perü mexçax nixĩ rü tama i perü chixexũçax. Erü chama rü tá chapexũtagu nhũxmatáta naxüpetü i ngẽma gũxchaxũgü i nhũxmax pexũ ngẽxmaxũ, rü ngẽmawena rü tá pexna chanaxã i wüxi i taãxẽ i aixcuma ixĩxũ.’ Rũ chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxũ chixuxũ i ngẽma. ¹²Rü ngẽxguma marü wena naxçax pewoeguxgux i ngẽma naane i pexna chaxãxũ, rü ngẽma perü yumũxẽwa tá choxna pecaxgu, rü chama rü tá pexũ chaxĩnũ. ¹³Rü çauççax tá pedaugü rü tá choxũ ipeyangau erü aixcumaxũchi tá choxũ peyaxõgüãcũma çauççax pedaugü’”, nhanagürü ga Tupana.

.....

Ngexwacaxũxũ i Tupanaarü uneta

31 ³¹Rü nũma ga Cori ya Tupana rü nüxũ nixu rü nhanagürü: “Rü wüxi i ngunexũgu rü ngexwacaxũxũ

i uneta tá pemaxã chaxü, Pa Iraéuanecüãxgü rü Yudáanecüãxgü. ³²Ngẽma uneta rü taxütáma yema nüxĩraxũxũ ga uneta ga perü oxigũmaxã chaxũxũrũxũ tá nixĩ, yerü yexguma Eyítuanewa tüxũ íchangũxũxẽẽgu rü tümagü rü tama aixcuma tayangũxẽxẽ ga yema chorü uneta woo tümaarü yora nax chixĩxũ ga chamax. Rũ chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxũ chixuxũ i ngẽma. ³³Rü nhaa tá nixĩ i ngẽma ngexwacaxũxũ i chorü uneta i Iraéutanũxũmaxã chaxũxũ: ‘Rü naãxẽwa tá chanangexmaxẽxẽ i chorü mu rü ngẽma tá nangexma nax tama nüxũ iyanangũmaexũçax. Rũ chama tá nixĩ i norü Tupana chixĩxũ, rü nümagü rü tá chorü duũxũgü nixĩgü.’ Rũ chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxũ chixuxũ i ngẽma. ³⁴Rü ngẽxguma rü tá marü taxuçaxtáma texé toguexũ tangũxẽxẽ nax choxũ tacuáxũçax, rü bai i tümamücü, rü bai i tümatanũxũ. Erü ngẽxguma rü tá guxãma ya yaxe rü woo buxe rü tá choxũ tacuaxgü. Rũ chama rü tá tüxũ nüxũ icharũngũma i tümaarü chixexũ rü marü tagutáma nüxna chacuaxãchi i tümaarü pecádugü. Rũ chamatama ya Cori ya Tupana nixĩ i nüxũ chixuxũ i ngẽma”, nhanagürü.

Iraéutanũxũmaxã inaxũga ga Tupana rü wena tá nüxũ nangũxẽxũ

33 ¹Rü yexguma Yeremía ãẽxgacüpataxtũwa yexmaxũ ga poxcuchicaxũwa nayexmagu, rü nũma ga Cori ya Tupana rü namaxã nidexa rü nhanagürü nüxũ: ²“Chama ya

Cori ya Tupana ga boxpũxũãcü nangoxẽecü i nhaa naane rü nachicagu naxücü nax tama ngéma yaxũgachixũcax, rü chamatama nixĩ i nhachaxũ cuxũ: ³¡Rü choxna naca rü tá cuxũ changãxũ! Rü tá cuxũ nüxũ chacuaxẽxẽ i taxacü i taxũ i ãxũguxũ i taguma nüxũ cudauxũ'”, nhanagürü ga Tupana.

.....

Yeremía rü Barúquixũ namu nax naxümatüãxũcax i Tupanaarü ore

36 ¹Rü yexguma Yoachĩ ga Yochía nane rü marü ägümücü ga tauncü Yudáanearü äëxgacü yixĩxgu, rü Cori ya Tupana rü Yeremíamaxã nidexa rü nhanagürü nüxũ: ²“¡Ëcü nayaxu i ngéma popera i dixpútaxũ rü ngëmagu naxümatü i guxũma i ngëma ore i cumaxã nüxũ chixuxũ i Iraéuanecüãxgüchiga, rü Yudáanecüãxgüchiga, rü ngéma togü i nachixũanecüãxgüchiga! ¡Rü ngëxma naxümatü i ngéma ore ga cumaxã nüxũ chixuxũ ga yexguma Yochía äëxgacü ixĩxgu rü nhuxmatáta nawa nangu i ngéma ore i nhuxmax cumaxã nüxũ chixuxũ! ³Rü ngëxguma ngéma Yudáanecüãxgü nüxũ nacuáchigagügu i ngéma poxcu i naxcax íchanguxẽëchaũxũ rü bexmana tá nüxũ naxoe i nacüma i chixexũ, rü chama rü tá nüxũ nüxũ charüngüma i ngéma norü chixexũgü rü norü pecádugü”, nhanagürü ga Tupana. ⁴Rü nüma ga Yeremía rü Nería nane ga Barúquicax nangema rü gumáamaxã nüxũ nixuchigü ga Tupanaarü ore nax naxümatüãxũcax. ⁵Rü nhuxüchi nüma ga Yeremía rü

Barúquixũ naxucuxẽ rü nhanagürü: “Dücax, nhuxmax chama nax chapoxcuxũ rü taxucürüwa Tupanapatawa chaxũ. ⁶Rü ngëmacax i ngëxguma marü nawa nanguxgu nax wena naxaurexũ i duũxũgü rü name i cumax ngéma Tupanapatawa cuxũ nax ngéma namaxã nüxũ cudaumatüxũcax ga yema ore ga poperagu cuxũ chaxümatüxẽxẽxũ. Erü ngéma ngunexũgü rü tá nangexmagü i muxũma i duũxũgü i guxũwama i Yudáanewa ne ãxũ, rü ngémaãcü tá nüxũ naxĩnue i Cori ya Tupanaarü ore. ⁷Rü bexmana ngëxguma ngëmaxũ naxĩnuegu i ngéma duũxũgü rü Tupanacax tá nawoegu, rü nüxũ naxoe i norü chixexũgü rü Tupanana nacagüe nax norü chixexũgüxũ iyanangümaxũcax naxüpa nax napoxcuxũ. Erü ngéma poxcu i Tupana namaxã ueguxũ i ngéma duũxũgü rü poraãcü naxãücumaxũchi”, nhanagürü ga Yeremía. ⁸Rü nüma ga Barúqui rü nanaxü ga yema Yeremía namaxã nüxũ ixuxũ. Rü Tupanapatawa tagaãcü duũxũgüpexewa nüxũ nadaumatü ga yema ore ga yema poperagu ümatüxũ.

Barúqui rü äëxgacügüpexewa nüxũ nadaumatü ga popera

¹¹Rü nüma ga Micaía rü nüxũ naxĩnue ga yema Tupanaarü ore ga Barúqui nüxũ ixuxũ. Rü Micaía rü Yemaría nane nixĩ rü Chapátaxa nixĩ. ¹²Rü nüma ga Micaía rü äëxgacüpatatawa naxü rü nagu naxücu ga yema ucapu ga nawa nayexmagüxũ ga yema äëxgacüarü ngüxẽruũgü. Rü yéma nayexmagü ga Ericháma ga äëxgacüarü poperaarü

daruxĩ, rü Deraía ga Chemaía nane, rü Enatáũ ga Abúru nane, rü Yemaría ga Chapá nane, rü Yedequía ga Ananía nane rü guxũma ga togü ga ãëxgaciáru ngũxëëruũgü. ¹³Rü nüma ga Micaía rü yema ãëxgaciáru ngũxëëruũgümaxã nüxũ nixu ga yema ore ga Barúqui duũxũgüpepexewa nüxũ ixuxũ.

.....

¹⁶Rü yexguma yagüegagu ga Micaía nax nüxũ yaxuxũ ga yema ore, rü nümagü ga yema ãëxgaciáru ngũxëëruũgü rü poraãcü namuũe. Rü nhanagürügü: “Rü name nixi i ãëxgacümaxã nüxũ tixu i nhaa ore”, nhanagürügü.

.....

Ãëxgacü ga Yoachí rü nayagu ga yema poperapúta

²²Rü nüma ga ãëxgacü ga Yoachí rü wüxi ga norü ucapuwa nayexma, rü yéma üxüétüwa nügü ínanaixũ yerü gáuanexũarü tauemaciüwa nangu. ²³Rü nüma ga Yeudí ga ãëxgaciáru ngũxëëruxũ rü ãëxgacüçax nüxũ nadaumatü ga yema popera. Rü yexguma tamaepüxchimüxũ rüexna ägümücüchímüxũ naguxuchixëëgu ga nüxũ nax nadaumatüxũ, rü nüma ga ãëxgacü rü norü cüxchi tüxũ nayaxu rü ínanawíe ga yema marü nüxũ nadaumatüxũ, rü üxüwa nayataxcuchi, rü nhüxmata rü yemaacü nagux ga guxũma ga yema poperapúta. ²⁴Rü woo nüma ga ãëxgacü rü norü ngũxëëruũgü ga nüxũ ínüexũ ga yema ore ga Yeudí nawa ngúxũ rü tama namuũe, rü bai ga nax nangechaũgüxũ. ²⁵Rü nümagü ga Enatáũ rü Deraía, rü ãëxgacüxũ

nacãaxũgü nax tama yaguãxũçax ga yema popera, notürü ga nüma ga ãëxgacü rü tama inaxínü. ²⁶Rü yemacax nüma ga ãëxgacü rü nanamu ga Yeraméu ga natanüxüxüchi ixícü rü Cheraía ga Ariéu nane rü Cheremía ga Adeé nane nax wena Yeremíaxũ yayauxgüxüçax wüxigu namaxã ga norü ngũxëëruxũ ga Barúqui. Notürü nüma ga Cori ya Tupana rü inayacuxgü.

Yeremía rü wena Barúquixũ namu nax popera i dixpútaxũgü naxümatüãxüçax i Tupanaarü ore

²⁷Rü yexguma ãëxgacü yema nüxíraxüxũ ga poperapúta iguxguwena, rü nüma ga Cori ya Tupana rü Yeremíaxũ nhanagürü: ²⁸“iRü to i poperapútaçax nadau, rü ngëxma wena naxümatü i ngëma ore ga nüxíraxüxũ ga poperapúta ga ãëxgacü ga Yoachí iguxũgu cuxümatüxũ!” nhanagürü.

.....

³²Rü yexguma ga Yeremía rü to ga poperapúta nayaxu. Rü Barúquixũ wena namu ga yemagu nax naxümatüãxüçax ga yema ore ga nüxíraxüxũ ga poperagu naxümatüxũ. Rü yema nüxíra naxümatüxüxũ narümãxmae ga yema ore.

Yedequía rü Yeremíana naxçax ínaca

37 ¹Rü Nabucudonochó ga Babiróniaanecüãxaru ãëxgacü rü Yedequía ga Yochía nanexü ningucuchixëxë nax Yudáanecüãxaru ãëxgacü yixíxüçax, nachicüxü ga Yeconía ga Yoachí nane. ²Notürü woo ga Yedequía rü norü ngũxëëruũgü, rü

woo ga duũxũgũ rü tama inarüxĩnũe ga yema ore ga Cori ya Tupana Yeremíawa namaxã nüxũ ixuxũ.

.....

¹²Rü nüma ga Yeremía rü Yerucharéüarü íanewa ínaxũxũchaũ nax Bëyamíanewa naxũxũcax nax yéma íyadauãxũcax ga wüxi ga naane ga nüxna üxũ. ¹³Notürü yexguma Yerucharéüarü ïãx ga Bëyamígu ãégaxũwa nanguxgu, rü yéma nadauxũtae ga Yería ga Cheremía nane ga Ananíataxa. Rü nüma ga Yería rü yéma Yeremíaxũ nayachaxãchixëxë, rü nhanagürü nüxũ: “Cuma rü quinha nax natanüwa cuxũxũcax i ngëma torü uanügü i Babiróniaanecüãxgü”, nhanagürü nüxũ. ¹⁴Rü Yeremía nanangãxũga rü nhanagürü: “Aixcumaxũ chixu rü taxütama Babiróniaanecüãxtanüwa chaxũ”, nhanagürü. Notürü ga Yería rü tama inaxĩnü rü Yeremíaxũ niyaxama rü ãëxgacügüpexewa nanaga. ¹⁵Rü nüma ga yema ãëxgacügü rü poraãcü Yeremíamaxã nanue. Rü norü churaragüxũ namu nax nacuaixgüãxũcax. Rü ãëxgacüarü poperaarü daruxũ ga Yonatáüpatagu nanapoxcugü yerü guma ípata rü poxcupataxũ nayaxĩxëégü. ¹⁶Rü yemaacü ga Yeremía rü yema poxcuchica ga waixümütüüwa yexmaxũgu nayataxcuchigü. Rü yemaacü muxũma ga ngunexũ yéma nayexma. ¹⁷Rü nüma ga ãëxgacü ga Yedequía rü norü churaragüxũ namu nax ãëxgacüpatawa Yeremíaxũ nagagüxũcax. Rü yexguma Yeremía ãëxgacüpexewa nguxgu rü nüma ga ãëxgacü rü bexma Yeremíana naca rü nhanagürü: “¿Nangemaxũ nax ngexwacax cumaxã yadexaxũ ya Cori ya

Tupana?” nhanagürü. Rü nüma ga Yeremía rü nanangãxũ rü nhanagürü: “Ngũ, ngemáacü nangexma. Rü Tupana rü nhanagürü: ‘Rü cumax Pa ãëxgacü rü naxmëxëgu tá cunu i ngëma Babiróniaanecüãxarü ãëxgacü’”, nhanagürü. ¹⁸Rü nhuxũchi nüma ga Yeremía rü ãëxgacü ga Yedequíana naca rü nhanagürü: “¿Taxacürü chixexũ cumaxã chaxü, Pa ãëxgacüx, rü taxacürü chixexũ namaxã chaxü i curü ngüxëeruũgü, rü taxacürü chixexũ namaxã chaxü i duũxũgü rü ngëmacax choxũ pepoxcuxũ? ¹⁹¿Rü ngexũgü yixixũ i nhuxmax ga yema orearü uruũgü ga cumaxã nüxũ ixugüexũ ga Babiróniaanearü ãëxgacü rü taxütama pexcax rü pechixüanecax íyaxüãchixü? ²⁰¿Rü íruxĩnü, Pa ãëxgacüx, Pa Chorü Corix! Rü cuxũ chacãaxũ nax tama wena ngëma poxcupataüwa choxũ cumuxũcax nax tama ngëxma chayuxũcax”, nhanagürü. ²¹Rü yexguma ga ãëxgacü ga Yedequía rü norü churaragüxũ namu nax tama yema noxri nagu napoxcuxũ ga poxcupataügu namugüaxũcax. Rü yema ãëxgacüpataaxtüwa yexmaxũ ga poxcuchicaxũgu nayamugü. Rü yexguma guma íanewa taxüta naguxgu ga poũ, rü wüxichigü ga ngunexũgu rü yexwacãxũxũ ga poũ nüxna naxãgüxũ. Rü yemaacü yema ãëxgacüpataaxtüwa yexmaxũ ga poxcuchicaxũgu nanamugü.

Ãxmaxũgu Yeremíaxũ nitãxcuchigü

38 ¹Rü ãëxgacüarü ngüxëeruũgü ga Chepatía ga Matáü nane rü Yedaría ga Pachúru nane rü Yucá ga Cheremía nane, rü Pachúru ga Maraquía nane rü Yeremíaxũ naxĩnũe ga yexguma

duixũgüpexewa nhaxgu: ²“Nüma ya Cori ya Tupana rü nhanagürü: ‘Rü texé ya ñane gu rüxáũxe rü tá tayu nagu i dai, rüexna taiyamaxã tayu, rüexna daxaweanemaxã tayu. Notürü yíxema inhaxe rü Babiróniaanecüãxgüna tügü yaxãxe rü tá tügü ítapoxũ nax tama tayuxïcax.’ ³Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nhanagürü: ‘Daa ñane rü Babiróniaanecüãxaru ãëxgacüaru churaragümexëgu tá nangu. Rü nüma rü tá nagu nachocu, rü taxüetáma ítanapoxũ’”, nhaxgu ga Yeremía. ⁴Rü yexguma yemaxũ naxínüegu ga yema ãëxgacüaru ngüxëeruügü, rü nhanagürügü ãëxgacüxũ: “Pa ãëxgacüx, name nixí i tayamax i nhaa yatü erü ngëma dexa i nüxũ yaxuxũmaxã rü nananuexëxë i duixũgü rü tórü churaragü i nua tórü ñanewa yaxügüxũ. Rü nhaa yatü rü tama daa ñanearü mexïcax nadau, notürü norü chixexïcax nixí i nadauxũ”, nhanagürügü. ⁵Rü nüma ga ãëxgacü ga Yedequía rü nanangãxũ rü nhanagürü: “Marü name nax ngëma yatümaxã penaxüxü i ngëma pema penaxwaxexũ. Chama rü taxucürüwa pexna chanachüxu i ngëma”, nhanagürü. ⁶Rü yexguma ga nümagü ga norü ngüxëeruügü rü Yeremíaxũ niyauxgü rü wüxi ga ãxmaxũ ga dauxütaepataxtüwa yexmaxügu nayataxcuchigü. Rü yema ãxmaxũ rü ãëxgacü nane ga Maquíaaru nixí. Rü wüxi ga napanãxãmaxã ínanachüxüegü. Rü yema ãxmaxũ rü nangearu dexáãx notürü naxãcharamã rü yemacax yéma narüwax ga Yeremía. ⁷⁻⁸Rü ãëxgacüpatawa nayexma ga wüxi ga

Echiopíaanecüãx ga ãëxgacü nüxũ ngechaïcü ga Ebemeréquigu ãëgacü. Rü nüma rü nüxũ nacuáchiga nax ãxmaxügu Yeremíaxũ yatãxcuchigüxũ. Rü yema ga ngunexügu rü ãëxgacü rü Yerucharéuarü ñãx ga Bëyamígu ãëgaxüwa duixũgümaxã nangutaquexe. Rü yemacax nüma ga Ebemeréqui rü yéma naxü nax ãëxgacümaxã nüxũ nax yanaxuxïcax ga yema Yeremíamaxã üpetüxũ. ⁹Rü nhanagürü nüxũ: “Pa Chorü ãëxgacüx, rü ngëma Yeremíamaxã naxügüxü i ngëma yatügü rü poraãcü nachixe erü ãxmaxügu nayataxcuchigü. Rü nhuxmax rü tá taiyamaxã ngëxma nayu erü marü wixgutaax nataxu i ñna i nua ñanewa”, nhanagürü. ¹⁰Rü yexgumatama nüma ga ãëxgacü rü Ebemeréquixũ namu nax 30 ga yatügü yagagüxïcax nax Yeremíaxũ ínamuxüchigüxïcax ga ãxmaxüwa naxüpa ga nax nayuxü. ¹¹Rü nüma ga Ebemeréqui rü nayagagü ga 30 ga yatügü. Rü ãëxgacüpatawa yexmaxũ ga ucapu ga naxchiru nagu nucuxüwa naxü, rü yéma wexáta nayaxu rü ínayana nax yema Yeremíacax napanãxã ínachüxüegüxïcax. ¹²Rü nüma ga Ebemeréqui rü Yeremíana naca rü nhanagürü: “¡Ngëma wexágümaxã cügü napépacütüxü nax tama cuxü napixëexïcax i napanãxã!” Rü nüma ga Yeremía rü yemamaxã nügü napépacütüxü. ¹³Rü yema yatügü ga Ebemeréqui yéma gagüxü rü naxcax nanachüxüegü ga napanãxã rü yemagu nanatúnagügü. Rü yexguma ínguxuchiguwena rü nüma ga Yeremía rü poxcupataxüãxtügu narüxãüx.

**Ãêxgacü ga Yedequía rü
Yeremíacax nangema**

¹⁴Rü nüma ga ãêxgacü ga Yedequía rü Tupanaarü orearü uruxü ga Yeremíacax nangema. Rü tupaucawa namaxã nangutaquexe nawa ga norü tamaepüx ga ãax. Rü yéma rü nüma ga ãêxgacü rü nhanagürü nüxü: “Nhüxma rü tá cuxna chaca, rü chanaxwaxe nax chamaxã aixcumaxü quixuxü nax choxü cungãxüxü”, nhanagürü. ¹⁵Rü nüma ga Yeremía rü nanangãxü rü nhanagürü: “Pa ãêxgacüx, ngêxguma chi aixcuma ixixü i oremaxã cuxü changãxügu, rü cuma rü chi cunamu nax choxü yamãxgüxcax. Rü ngêxgumachi wüxi i ucuxê cuxna chaxãxgu rü taxüchima chauga cuxínü”, nhanagürü. ¹⁶Notürü nüma ga ãêxgacü ga Yedequía rü bexma nüxicatama Yeremíamaxã nhanagürü: “Yimá tüxü maxêxêcü ya Cori ya Tupanaégagu cumaxã nüxü chixu rü taxütáma texêxü chamu nax cuxü yamáxücxax, rü taxütáma ngêma cuxü imãxgüchaüxümxêgu cuxü changuxêxê”, nhanagürü. ¹⁷Rü nüma ga Yeremía rü Yedequíaxü nangãxü rü nhanagürü: “Nüma ya Iraéutanüxüarü Tupana ya guxüétüwa ngêxmacü rü nhanagürü: ‘Ngêxguma chi cügü nüxna cuxãxgu ya yimá Babiróniaanearü ãêxgacüarü churaragüarü ãêxgacügü, rü cuma rü guxüma i cutanüxügu rü tá pemaxê, rü daa ãane rü taxütáma nayagugü. ¹⁸Notürü ngêxguma taxütáma cügü cuxãxgu nüxna i ngêma Babiróniaanecüãxarü churaragü, rü nümagü rü tá nagu nachocu ya daa ãane rü tá nayagugü. Rü cuma rü taxucürüwa tá quinha’”, nhanagürü. ¹⁹Rü nüma ga

ãêxgacü ga Yedequía nanangãxü rü nhanagürü: “Chama rü nüxü chamuü i ngêma Yudéugü i Babiróniaanecüãxtanüwa choxüxü, erü ngêxguma naxmêxgu changuxgu rü tá choxü nacuaixgü rü ngêmaacü ngúxü tá choxü ningexêêgü”, nhanagürü. ²⁰Rü nüma ga Yeremía rü nanangãxü rü nhanagürü: “Notürü, Pa ãêxgacüx, rü taxütáma naxmêxgu cungü. Rü name nixí, Pa ãêxgacüx, i naga cuxínü ya Cori ya Tupanaarü ore i cumaxã nüxü chixuxü. Rü ngêxguma naga cuxínügu rü taxuxütáma cuxü nangupetü, rü tá cumaxü. ²¹Rü nüma ya Cori ya Tupana rü marü choxü nüxü nadauxêxê, Pa ãêxgacüx, i ngêma tá cuxü ngupetüxü ega cuma taxütáma cügü icuxãxgu nüxna i Babiróniaanecüãxarü churaragü. ²²Rü guxütáma i ngêma ngexügü i cupatawa ngêxmagüxü, Pa ãêxgacüx, rü tá nayagagü rü Babiróniaanecüãxgüarü churaragüarü ãêxgacügüna tá nanamugü. Rü nümagü i ngêma ngexügü rü norü ngechaümaxã tá cumaxã nanue rü nhanagürügü tá cuxü: ‘Dücax, Pa ãêxgacüx, rü ngêma curü ngüxêëruügü i namaxã cuxãmücügüxü rü cuxcax rü mexü i cumücügü nixígü, rü marü wüxi i taxü i womüxêxê cumaxã naxügü rü cuxü narüyexeragü rü ngêmaacü chixêxügu cuxü nanguxêêgü rü tama aixcuma cuxü ínapoxügü’, nhanagürügü tá cuxü i ngêma ngexügü.” ²³Rü nüma ga Yeremía rü ãêxgacüxü nhanagürüchigü: “Rü guxüma i ngêma ngexügü rü cunegü, Pa ãêxgacüx, rü tá Babiróniaanecüãxgüna nanamugü. Rü cumax, Pa ãêxgacüx, rü taxütáma quinha, rü Babiróniaanecüãxgüarü ãêxgacüna tá

cuxũ namugũ. Rũ daa ãane rũ tá nayagugũ”, nhanagũrũ. ²⁴Rũ nũma ga ãẽxgacũ ga Yedequã rũ Yeremãxũ nangãxũ rũ nhanagũrũ: “Ngẽxguma aixcuma cugũ cungechaũxgu ;rũ taxũtãma texẽmaxã nũxũ quixu i nhaa chamaxã nũxũ quixuxũ!” nhanagũrũ.

.....

²⁸Rũ nũma ga Yeremã rũ yema ãẽxgacũpataãxtũwa yexmaxũ ga poxcuchicaxũwa nayexma nhuxmata nawa nangu nax Yerucharẽũ rũ Babirõniaanecũãxgũmẽxẽgu nanguxũ.

**Norũ uanũgũmẽxẽgu
nangu ga Yerucharẽũ**

39 ¹Rũ yexguma 9 ga taunecũ marũ ãẽxgacũ yixĩxgu ga Yedequã ga Yudãanewa rũ gumã taunecũarũ ügũgu, rũ nũma ga Nabucudonochó rũ norũ churaragũmaxã Yerucharẽũcax ãnayaxũãchi rũ nũxũ ãnachomaeguãchi. ²Rũ yexguma 11 ga taunecũ marũ ãẽxgacũ yixĩgu ga Yedequã rũ meama norũ ãgũmũcũ ga tauemacũ (yũniu) arũ 9 ga ngunexũgu rũ nayapoxnagũ ga norũ poxeguxũ ga guma ãane rũ yemaacũ nachocu. ³Rũ yemaacũ guxũma ga yema Babirõniaanecũãxgũarũ churaragũeru rũ nachocu rũ yema ããx ga ngãxũwa üxũgu nũgũ ninu. Rũ natanũwa nayexma ga Negãri Charichẽ rũ Chaũganẽbu. Rũ yẽma nayexma ta ga Charichequũ rũ to ga Negãri Charichẽ ga ãẽxgacũarũ ngũxẽẽruũerugũ ixĩgũxũ. ⁴Rũ yexguma nũma ga ãẽxgacũ ga Yedequã rũ norũ churaragũ nũxũ daugũgu ga yema ngupetũxũ rũ nibuxmũ nawa ga guma ãane. Rũ chũtacũ ãnachoxũ nawa ga yema ãẽxgacũpataarũ putũranecũwa dapetũxũ

ga nama. Rũ yema ããx ga taxre ga naختapũxaru ngãxũwa yexmaxũwa ãnachoxũ, rũ nama ga Yurdãũarũ ngatewa nadaxũwaama naxĩ. ⁵Notũrũ nũma ga Babirõniaanecũãxgũ rũ Yedequãawe nangẽgũ, rũ Yericóarũ metachinũxũanegu nayayauxgũx. Rũ Amãchianewa yexmane ga ãane ga Dĩbarawa nanagagũ yerũ yẽma nayexma ga ãẽxgacũ ga Nabucudonochó. Rũ nũma ga Nabucudonochó rũ yẽma namaxã nanaxuegu ga poxcu. ⁶Rũ nhuxũchi Yedequãxũ ãnadawenũxẽxẽ nax nhuxãcũ tũxũ nadaixũ ga nanegũ rũ guxãma ga natanũxũgũ ga ãẽxgacũgũ ixĩgũxũ ga Yudãanewa. ⁷Rũ yemawena rũ nhuxũchi Yedequãxũ nacaxũxẽtũgũ rũ curẽchimaxã yanãixgũãcũma Babirõniaanewa nanagagũ. ⁸Rũ yoxni ga yema togũ ga Babirõniaanecũãxgũ ga churaragũ rũ nagu nanangixgũ ga guma Yerucharẽũ namaxã ga guma ãẽxgacũpata. Rũ nagu napogũe ga naختapũx ga guma ãanearũ poxeguxũ. ⁹Rũ nũma ga yema churaragũeru ga Nabucharadãũ, rũ Babirõniaanewa nanagagũ ga yema yẽma yaxũgũxũ ga duũxũgũ, rũ yema nawaama nũgũ ügũxẽẽxũ. ¹⁰Notũrũ guxũma ga Yudãarũ naanewa rũ yẽma tũxũ nawogũ ga guxema nhuxre ga yexeraãcũ ngearũ dĩẽruãxgũxe. Rũ tũxna nanaxãgũ ga naanegũ rũ úwanecũgũ.

.....

Yeremã rũ

Yedarãxũtagu narũxãũx

40 ¹Rũ nũma ga Babirõniaanecũãxaru churaragũeru ga Nabucharadãũ rũ

Ramáwa nanaga ga yema
 Yerucharéúcüãxgü rü Yudáanecüãxgü
 ga Babiróniaanewa gagüchaũxũ. Rü
 yexguma Ramáwa nangugügu rü
 yemataniüwa Yeremíaxũ inyangau ga
 curêchimaxã ichotacü. Rü nüma ga
 Nabucharadáũ rü ínananguxuchixêxê.
 Rü yemawena rü nüma ga Cori ya
 Tupana rü Yeremíamaxã nidexa. ²Rü
 nüma ga churaragüeru rü nüxrüguma
 Yeremíamaxã nixũ, rü nhanagürü nüxũ:
 “Nüma ya curü Cori ya Tupana rü marü
 nhaa perü naanewa nananguxêxê i nhaa
 guxchaxũ ga marü pemaxã naxunagüxũ.
³Rü nhuxmax rü marü ningu ga yema
 guxchaxũ ga namaxã pexũ naxãxünexũ.
 Erü ngêma cutanüxügü rü Cori ya
 Tupanapexewa chixexũ naxügü, rü
 ngêmacax nixĩ i ngêmaãcü pexũ
 nangupetüxũ erü tama naga pexĩnie.
⁴Dücax, nhuxmatátama íchayawê ya
 yima curêchi ya namaxã quichotacü. Rü
 ngêxguma cunaxwaxegu nax chawe
 curüxüxũ i Babiróniaanewa ;rü ngixã rü
 chawe rüxũ! Rü chama rü tá cuxna
 chadau. Notürü ngêxguma tama ngêma
 cuxüxchaũgu rü marü name i nuxã
 curüxãũx. Rü nhaa nixĩ i cuchixüane, rü
 cuma i nüxũ cucuãxũ nax ngextá tá
 cungexmaxũ i nawa. ⁵Rü ngêxguma
 cunaxwaxegu nax nuxã cuchixüanegu
 curüxãũx ;rü êcü Yedaría ya Aicãũ
 nane ya Chapátaaxütawa naxü! Rü
 yimáxũ nixĩ i naxunetaxũ ya
 Babiróniaanecüãxaruã ãêxgacü nax
 Yudáanewa ngêxmagüne ya íanegüarü
 ãêxgacü yixixüçax. Rü name nixĩ nax
 yimáxütawa cungexmaxũ namaxã i
 cutanüxũ. ;Rü ngextá cuma
 ícunaxwaxexüwa naxü!” nhanagürü. Rü

nhuxüchi nüma ga churaragüeru
 Yeremíana ãmare naxã, rü ñnagü rü ta
 nüxna naxã, rü yemaacü nüxũ
 narüimoxê. ⁶Rü nüma ga Yeremía rü
 Yedaríamaxã Míspawa naxĩ. Rü yéma
 naxütawa nayexma natanüwa ga yema
 duüxügü ga yéma nachixüanewa
 yaxügüxũ.

.....

Barúquimaxã inaxuneta ya Cori ya Tupana

45 ¹Rü yexguma ägümücü ga
 taunecü marü Yudáanecüãxaruã
 ãêxgacü yixixgu ga Yoachĩ ga Yochía
 nane, rü nüma ga Tupanaarü orearü
 uruxũ ga Yeremía, rü namücü ga
 Barúqui ga Nería nanemaxã nüxũ
 nixuchigü ga Tupanaarü ore nax
 naxümatüãxüçax. Rü yexgumayane rü
 nüma ga Yeremía rü Barúquixũ
 naxucuxê rü nhanagürü nüxũ:
²⁻⁴“Dücax, Pa Barúquix, rü cuma rü
 nhacurügü: ‘Nüma ya Cori ya Tupana rü
 taxuxüma i ngüxêê choxna naxã. Rü
 ngêma choxna naxãxũ nixĩ i
 guxchaxügü rü ngúxüxícatama. Rü
 ngêmacax marü düxwa chipa nax
 chaxaxuxũ rü taguma wüxi i taãxê
 chayaxu’, nhacurügü. Notürü nüma ya
 Cori rü choxũ namu nax cumaxã nüxũ
 chixuxüçax i cuchiga rü nhanagürü:
 ‘Chama rü ichayanaxoxêxê i ngêma
 chatama chaxüxũ, rü chanabex i
 ngêma ichtatogüxũ. Rü ngêmatátama
 namaxã chaxü i guxüma i nhaa naane.
⁵;Rü cuxçax rü name nax naxçax
 ícucaxũ i taxacü i cugüçaxícatama
 ixixũ? ;Rü tauxũ i naxçax ícucaxũ! Erü
 chama rü tá íchananguxêxê i

guxchaxũgũ naxcax i guxũma i nhaa
 duũxũgũ. Notürü i cuma rü tá cuxna
 chadau nax tama cuyuxũcax i ngextá
 ícuxũxũwa. Rü chamatama ya Tupana

nixĩ i ngẽma nhachaxũ cuxũ',
 nhanagürü ga Tupana", nhanagürü ga
 Yeremía.
